

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลใน
 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช
 Factors Related to Participation of Director of Sub-district Health Promoting
 Hospital in District Strategy Planning Formulation
 in Nakhon Si Thammarat Province

วจิณี จงจิตร์

Wajinee Jongjit

Received: 22 August 2021, Revised: 7 September 2021, Accepted: 7 September 2021

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้วิธีการสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Survey) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะส่วนบุคคล ความรู้ เจตคติและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2) ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ เจตคติและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ และ 4) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ จำนวน 154 คน จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 251 แห่ง เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบไคสแควร์และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษา พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีความรู้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ ในระดับสูง มีเจตคติทางบวกต่อการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ และมีพฤติกรรมในการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเป็นไปในทางบวก 3) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา

ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ ส่วนการได้รับการอบรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ ประสบการณ์ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ ความรู้ เจตคติต่อการปฏิบัติงานและพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 4) ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ คือ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพล่าช้าเกินไป และขาดความรู้และทักษะในการทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ จึงมีข้อเสนอแนะคือ ควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ และพัฒนาความรู้และทักษะในการการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการ

คำสำคัญ: แผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ, การมีส่วนร่วม, ผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

Abstract

The health strategic planning is an important process for health developing in this country. There are many factors involved and impacted for developing health strategic planning. This cross-sectional descriptive research aimed to study 1) the personal characteristics, knowledge, attitude, and behaviors of Director of Sub-district Health Promoting Hospital in Nakhon Si Thammarat Province. 2) the participation of Director of Sub-district Health Promoting Hospital for district health strategic planning. 3) the relationship between personal factors, knowledge, attitude, behaviors and participation on Director of Sub-district Health Promoting Hospital to formulate the district strategic planning and 4) problems, obstacles and recommendation about district health strategic plan formulation.

The study sample were 154 directors of Sub-district Health Promoting Hospital by electing with systematic random sampling method from 251 Sub-district Health Promoting Hospital. Data were collected by using the questionnaires. The reliability of questionnaires was 0.92. Statistics for data analysis were descriptive statistics, Chi - Square's test and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

study result were 1) the participation of Director of Sub-district Health Promoting Hospital were at a high level; 2) Director of Sub-district Health Promoting Hospital's knowledge about health strategic planning were at a high level, the attitude and their working behaviors were positive for health strategic planning; 3) the personal characteristic factors such as gender, age, education, working period in Sub-district Health Promoting Hospital and working duration as a Director of Sub-district Health Promoting Hospital had no relationship with doing the health strategic planning; While knowledge the attitude and their working behaviors were related to formulate the health strategic planning at statistical significant level of 0.01; and 4) the problems and obstacles that pointed by Director of Sub-district Health Promoting Hospital were 1) delayed timing for doing the district health strategic planning 2) lack of knowledge and skill for strategic planning. The suggestions were doing the district health strategic planning in early budget year and workshop training courses were needed to improve their knowledge and skill.

Keywords : the district health strategic planning, participation, Director of Sub-district Health Promoting Hospital

บทนำ

แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 ที่มุ่งเน้นการวางยุทธศาสตร์การพัฒนาสุขภาพของชาติให้มีความชัดเจน โดยได้กำหนดทิศทางการพัฒนาสุขภาพ โดยมองภาพระบบสุขภาพทั้งระบบ มากกว่าการมองเฉพาะระบบงาน ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาสุขภาพของประชาชนที่มีความซับซ้อนไม่แน่นอน มีพลวัตสูง และเพื่อ

ความสอดคล้องกับการพัฒนาระบบสุขภาพ ตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ มาตรา 47 รัฐธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ กำหนดยุทธศาสตร์หลักใน 12 ด้าน หนึ่งในยุทธศาสตร์หลักว่าด้วยการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขและการควบคุมคุณภาพ กระทรวงสาธารณสุขจึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (ด้านสาธารณสุข) พ.ศ. 2560 – 2579 ภายใต้การพัฒนาความเป็นเลิศใน 4 ด้าน คือ 1) ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคและคุ้มครองผู้บริโภค เป็นเลิศ (PP&P Excellence) 2) ยุทธศาสตร์บริการเป็นเลิศ (Service Excellence) 3) ยุทธศาสตร์บุคลากรเป็นเลิศ (People Excellence) และ 4) ยุทธศาสตร์บริหารเป็นเลิศด้วยธรรมาภิบาล (Governance Excellence) โดยมีเป้าหมาย คือ ประชาชนสุขภาพดี เจ้าหน้าที่มีความสุข ระบบสุขภาพยั่งยืน (กระทรวงสาธารณสุข, 2561) ทั้งนี้ ยังได้กำหนดทิศทางในการสร้างความเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยมุ่งให้หน่วยงานต่างๆ มีการกำหนดยุทธศาสตร์ให้มีความสอดคล้องกับสาระหลักของแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ โดยมีแผนชั้นพื้นฐานที่เริ่มจากแผนพัฒนาสุขภาพระดับหน่วยงาน ซึ่งเป็นกระบวนการเชื่อมโยงทิศทางและกรอบของการพัฒนาระดับชาติลงไปถึงจุดเริ่มต้น เพื่อแก้ปัญหาของประเทศอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืนตามหลักการของแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 -2564) (คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข, 2560)

จังหวัดนครศรีธรรมราชดำเนินงานด้านสาธารณสุขตามนโยบายการบริหารยุทธศาสตร์สุขภาพด้านต่างๆ ของกระทรวงสาธารณสุข ได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระบบสุขภาพจังหวัด ปี พ.ศ. 2561 – 2564 เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการกำหนดรูปแบบการปฏิบัติให้บรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมถึงสามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของประชาชน โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพระดับจังหวัด (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2560) มีการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเพื่อนำสู่การปฏิบัติของหน่วยงานทุกระดับ ด้วยการจัดเวทีสร้างความเข้าใจในกลุ่มผู้บริหารหน่วยงาน รวมถึงสื่อสารผ่านช่องทางต่างๆ ที่สามารถเข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง เมื่อมีการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์สุขภาพระดับจังหวัดสู่ระดับอำเภอแล้ว คณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอ (คปสอ.) หรือคณะกรรมการบริหารเครือข่ายบริการสุขภาพแต่ละอำเภอ ซึ่งประกอบด้วยโรงพยาบาลเครือข่าย สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพของ

อำเภอ โดยใช้กระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงจัดทำแผนงานระดับเครือข่ายและแผนปฏิบัติการทั้งในระดับอำเภอและตำบล

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ถือเป็นหน่วยงานหลักที่สำคัญของเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับชุมชน มีบทบาทเชิงบูรณาการทั้งการให้บริการด้านสาธารณสุขเชิงรุกแบบองค์รวมที่ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่มวัย และเป็นผู้จัดการสุขภาพชุมชนในการดึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมแก้ปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ซึ่งผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยเฉพาะผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีหน้าที่ในการบริหารจัดการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้เป็นไปตามพันธกิจหลักของหน่วยงาน ต้องรับรู้บริบทและสภาพปัญหาของพื้นที่เป็นอย่างดี เพื่อที่จะสามารถจัดบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ (ชูชัย ศุภวงศ์และคณะ, 2553) ดังนั้น ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จึงเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่ทราบข้อมูลบริบทของพื้นที่และข้อมูลปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในชุมชน ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมา เสด็จ โรจนธรรม (2554) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ระดับตำบลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข พบว่า ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ในระดับปานกลาง อาจเนื่องด้วยปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ อาทิ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยความรู้ ปัจจัยเจตคติและปัจจัยพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอหรือไม่ เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาระบบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพให้เกิดมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงที่จะส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบงานสาธารณสุขให้มีคุณภาพมาตรฐาน อันจะนำไปสู่การจัดบริการที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สภาพปัญหา และตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพที่เอื้อต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในที่สุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ความรู้ เจตคติและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ
4. เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ

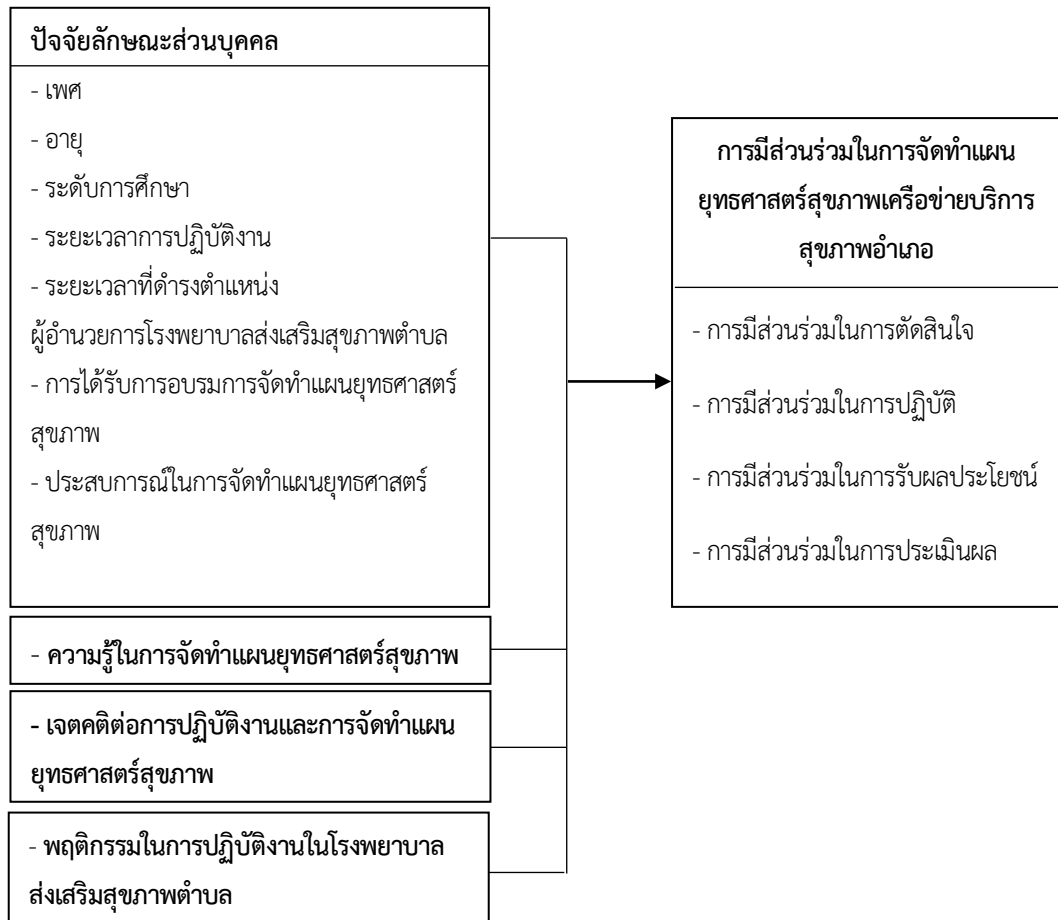
วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้วิธีการสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Survey)

กรอบแนวคิด

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช
จำนวน 251 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช
ขนาดตัวอย่างคำนวณได้จากสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวน 154 คน
คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 6 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
ตำบล ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือรักษาการ การ
ได้รับการอบรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ และประสบการณ์ในการเข้าร่วมจัดทำแผน
ยุทธศาสตร์สุขภาพ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ จำนวน 28
ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก คือ ใช่ กับ ไม่ใช่

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อการปฏิบัติงานและการจัดทำแผนยุทธศาสตร์
สุขภาพ จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบสอบถามใช้มาตราส่วนประมาณค่าแบบ 5 ระดับ คือ เห็นด้วย
อย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการโรงพยาบาล
ส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 12 ข้อ เป็นแบบสอบถามใช้มาตราส่วนประมาณค่าแบบ 5 ระดับ
คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติน้อยที่สุด

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริม
สุขภาพตำบลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ ประกอบไปด้วยการมีส่วนร่วม 4 ด้าน คือการมี
ส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมี
ส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบสอบถามใช้มาตราส่วนประมาณค่าแบบ

5 ระดับ คือ มีส่วนร่วมมากที่สุด มีส่วนร่วมมาก มีส่วนร่วมปานกลาง มีส่วนร่วมน้อย มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ จำนวนทั้งหมด 6 ข้อ เป็นคำถามปลายเปิดแบบเติมคำในช่องว่าง

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตรัง จำนวน 30 ราย หาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 ส่วนคำถามเกี่ยวกับความรู้ ได้หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ได้ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.50 – 0.75 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.25 – 0.63 ได้มีการปรับแก้ข้อคำถามที่มีความยากง่ายเกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Analysis) แจกแจงความถี่ ร้อยละ คำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาความสัมพันธ์ตัวแปรระหว่างเพศ ระดับการศึกษา การได้รับการอบรม การจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ โดยใช้สถิติทดสอบ Chi-Square หาความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ประสบการณ์การจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือรักษาการ ปัจจัยความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coefficient)

การวิจัยครั้งนี้ผ่านกระบวนการรับรองการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช เอกสารรับรองเลขที่ NSTPH 015/2563 รหัสโครงการ NSTPH 029/2563

ผลการศึกษา

1. **ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล**ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล การวิจัยครั้งนี้มีผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นกลุ่มตัวอย่าง 154 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.95 มีอายุเฉลี่ย 50.92 ปี (S.D. = 6.13) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 87 มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ระหว่าง 21 – 30 ปี ร้อยละ 46.75 ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือรักษาการ 1 – 10 ปี ร้อยละ 49.35 เคยเข้ารับการอบรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ ร้อยละ 87.70 จำนวนครั้งที่เข้าร่วมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ 1 – 5 ครั้ง ร้อยละ 74.68

2. **ปัจจัยความรู้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ**ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 55.84 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.65 (S.D. = 2.89) โดยความรู้ที่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตอบถูกมากที่สุด คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ประกอบด้วย กำลังคน ร้อยละ 99.35 ส่วนความรู้ที่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตอบถูกน้อยที่สุด คือ เป้าหมายผลผลิตหลักของแผนยุทธศาสตร์สุขภาพคือจำนวนเงินที่ได้รับจัดสรร ร้อยละ 44.81

3. **ปัจจัยเจตคติต่อการปฏิบัติงานและการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ**ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล พบว่า ส่วนใหญ่มีเจตคติต่อการปฏิบัติงานและการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพในทางบวก ร้อยละ 91.56 โดยผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีเจตคติต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากประชาชนจะได้รับประโยชน์สูงสุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.51 (S.D. = 0.57) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีเจตคติต่อการวางแผนยุทธศาสตร์ ต้องใช้ความรู้ทางวิชาการมาก ทำให้มีปัญหาในการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 2.51 (S.D. = 0.96)

4. **ปัจจัยพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน**ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล พบว่า ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการปฏิบัติงานระดับปฏิบัติมาก ร้อยละ 79.22 โดยมีการปฏิบัติเรื่องการพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกับเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมากที่สุด

($\bar{X}$ = 4.34, S.D. = 0.55) ส่วนเรื่องการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนางานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 4.19, S.D. = 0.68)

5. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.84, S.D. = 0.41) และเมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ มากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.08, S.D. = 0.59) ส่วนการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 3.66, S.D. = 0.65) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ (n = 154)

การมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการตัดสินใจ	4.08	0.59	มาก
ด้านการปฏิบัติ	3.87	0.49	มาก
ด้านการรับผลประโยชน์	3.74	0.53	มาก
ด้านการประเมินผล	3.66	0.65	ปานกลาง
ภาพรวม	3.84	0.41	มาก

6. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ความรู้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ เจตคติต่อการปฏิบัติงานและการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ พฤติกรรมในการปฏิบัติงาน กับการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ตัวแปรเพศและระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ ส่วนการได้รับการอบรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดทำ

แผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และการได้รับการอบรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพกับการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ (n = 154)

ปัจจัย	จำนวน	ระดับการมีส่วนร่วม			χ^2	p-value
		สูง	ปานกลาง	ต่ำ		
เพศ						
ชาย	74	46(62.16)	28(37.84)	0	1.433	0.231
หญิง	80	57(71.25)	23(28.75)	0		
ระดับการศึกษา						
ต่ำกว่าปริญญาตรี	11	6(54.55)	5(45.45)	0	1.243	0.537
ปริญญาตรี	134	90(67.16)	44(32.84)	0		
ปริญญาโท	9	7(77.78)	2(22.22)	0		
การได้รับการอบรมการ						
จัดทำแผนยุทธศาสตร์						
เคยเข้ารับการอบรม	135	93(68.89)	42(31.11)	0	11.321***	0.000
ไม่เคยเข้ารับการอบรม	19	10(52.63)	9(47.37)	0		

***p<.01

จากตารางที่ 2 พบว่าการได้รับการอบรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนตัวแปรเพศ และระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ความรู้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ เจตคติต่อการปฏิบัติงานและการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ พฤติกรรมในการปฏิบัติงาน กับการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ (n = 154)

ตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์ (r)	p-value
อายุ	0.037	0.651
ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	0.030	0.708
ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือรักษาการ	0.150	0.063
ประสบการณ์ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ	0.270***	0.001
ความรู้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ	0.582***	0.000
เจตคติต่อการปฏิบัติงานและการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ	0.834***	0.000
พฤติกรรมในการปฏิบัติงาน	0.773***	0.001

***p<.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ประสบการณ์ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ ความรู้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ เจตคติต่อการปฏิบัติงานและการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ และพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ โดยที่ ประสบการณ์ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับค่อนข้างต่ำ (r = 0.270) ความรู้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลาง (r = 0.582) เจตคติต่อการปฏิบัติงานและการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูง (r = 0.834) และพฤติกรรมในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับค่อนข้างสูง (r = 0.773) ส่วนอายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ไม่มี

ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ จังหวัดนครศรีธรรมราช อภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล

1) เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ คือผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเพศหญิงหรือเพศชาย มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของมณีรัตน์ ช่างไม้ (2561) พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่น สอดคล้องกับโชติกา คงพลีว (2560) พบว่าปัจจัยด้านเพศ ไม่มีความแตกต่างในการนำหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติในหน่วยบริการปฐมภูมิ ในเขตจังหวัดชลบุรี และสอดคล้องกับชาญณรงค์ อาจเอื้อม (2558) พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้การใ้ภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดบุรีรัมย์

2) อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ อธิบายได้ว่าผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับมณีรัตน์ ช่างไม้ (2561) พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่น สอดคล้องกับสาวิตรี เลิศตระกูล (2560) พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดสุราษฎร์ธานี และสอดคล้องกับจริญญ ทองอเนก (2557) พบว่า อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการควบคุมกำกับกำกับการดำเนินงานตามโครงการผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด

3) ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ แสดงให้เห็นว่า ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับมณีรัตน์ ช่างไม้ (2561) พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดขอนแก่น สอดคล้องกับสาวิตรี เลิศตระกูล (2560) พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดสุราษฎร์ธานี และสอดคล้องกับศิริภาณี เสนานุช (2560) พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล

4) ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ อธิบายได้ว่าผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับฐนกร คำหารพล (2561) พบว่า ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานพัฒนาระบบสุขภาพระดับอำเภอของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอุดรธานี และสอดคล้องกับลักขณาพรรณ แก้วมูลสุข (2561) พบว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

5) ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือรักษาการ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ อธิบายได้ว่า ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับวรรณกร ตาบ่านตุ๋ (2559) พบว่าระยะเวลาในการเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่น สอดคล้องกับจริญญ ทอง

เอนก (2557) พบว่า ระยะเวลาในการเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับการควบคุมกำกับกำกับการดำเนินงานตามโครงการผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด และสอดคล้องกับศิริขวัญ ส่งเสริม (2555) พบว่าระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับภาวะฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขก่อนเกิดเหตุของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอุบลราชธานี

6) การได้รับการอบรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ได้รับการอบรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอแตกต่างกับผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ไม่ได้รับการอบรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ สอดคล้องกับศิริขวัญ ส่งเสริม (2555) พบว่าปัจจัยด้านการผ่านการอบรมมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับภาวะฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขก่อนเกิดเหตุของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอุบลราชธานี และสอดคล้องกับสุรัตน์ สมัยกลาง (2555) พบว่า การได้รับการฝึกอบรม มีความสัมพันธ์กับการประเมินผลงานสาธารณสุขของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา

2. ปัจจัยด้านความรู้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ อธิบายได้ว่า ผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่มีความรู้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอแตกต่างกัน สอดคล้องกับฟ้าประทาน เต็มขุนทด (2560) พบว่า บุคลากรที่มีปัจจัยด้านความรู้ที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพระบบบริการแตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ประชาภรณ์ ทัพโพธิ์ (2557) พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครปฐม

3. ปัจจัยด้านเจตคติต่อการปฏิบัติงานและการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดทำ

แผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ แสดงให้เห็นว่า ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่มีเจตคติในการ ปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับวรรณรัตน์ ประทุมสุวรรณและคณะ (2555) พบว่า เจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ และสอดคล้องกับธีระชัย เต็ดขาค (2544) พบว่า เจตคติของประชาชนต่อชุมชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชุมชน

4. ปัจจัยด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ อธิบายได้ว่า ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่มีพฤติกรรมในการปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอแตกต่างกัน สอดคล้องกับบุญมล ศิลวิศาล (2560) พบว่า ปัจจัยการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพในผู้ป่วยวิกฤตศัลยกรรมหัวใจและทรวงอก โรงพยาบาลตติยภูมิ และสอดคล้องกับทิพย์สุคนธ์ จงรักษ์ (2557) พบว่า ปัจจัยคุณลักษณะของงานมีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรมากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.69

5. การมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ สอดคล้องกับสมัย คำเหลื่อ (2557) พบว่า การมีส่วนร่วมต่อการประเมินการปฏิบัติราชการของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดศรีสะเกษ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประเมินการปฏิบัติราชการ คือ การรับรู้และการมีส่วนร่วมตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติราชการ

6. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ช่วงเวลาในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพล่าช้าเกินไปและขาดองค์ความรู้และทักษะในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ มีข้อเสนอแนะให้กำหนดช่วงเวลาในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพให้เสร็จสิ้นช่วงต้นปีงบประมาณและจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพและเพิ่มช่องทางในการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีต่างๆหรือช่องทางอื่นๆ เพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนองค์ความรู้ทางด้านวิชาการและเทคโนโลยี รวมทั้งสร้างกระบวนการทำงานเชิงระบบ เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนางานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและยกระดับการพัฒนาคุณภาพของหน่วยงาน
2. หน่วยงานระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ควรมีการกำหนดแผนกำกับติดตามและประเมินผล และสร้างกลไกการมีส่วนร่วมในการประเมินผลจากคณะทำงานในระดับพื้นที่ เพื่อติดตามความก้าวหน้าและประสิทธิผลจากการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ
3. เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ ควรสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมหรือให้ความรู้เพิ่มเติม เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการวางแผนที่ใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานด้านสุขภาพให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ ระดับกระทรวงและระดับจังหวัด
4. เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ควรร่วมกันกำหนดกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพให้ชัดเจน โดยครอบคลุมถึงผู้รับผิดชอบระยะเวลาในการดำเนินการ งบประมาณในกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมถึงปัจจัยนำเข้าต่างๆ ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพระดับเครือข่าย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในเชิงประเมินคุณภาพของแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนยุทธศาสตร์กระทรวงและแผนยุทธศาสตร์สุขภาพจังหวัด
2. ควรมีการวิจัยประเมินผลการนำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอไปขับเคลื่อนในหน่วยบริการต่างๆ โดยประเมินเป็นระยะๆ และประเมินเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติและทราบผลลัพธ์การขับเคลื่อนตามแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ
3. ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพเพิ่มเติม อาทิ แรงจูงใจ บรรยากาศองค์กร ทักษะผู้นำ และการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

4. ควรศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพ ในกลุ่มบุคลากรอื่นๆ เพื่อทบทวนสถานะการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพอย่างครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง

บรรณานุกรม

- กระทรวงสาธารณสุข. (2561). แผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ด้านสาธารณสุข (พ.ศ. 2560 – 2579). นนทบุรี: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- จตุพงศ์ พันธุ์สวัสดิ์. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกเคียน อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- จริญญ ทองอนง. (2557). สุนทรียทักษะผู้นำที่มีผลต่อบทบาทในการควบคุมกำกับ การดำเนินงานตามโครงการผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จุฬาลักษณ์ กอบัวกลาง. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี. การค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธีระยุทธ มงคลมะไฟ. (2560). ปัจจัยความรู้ทางโภชนาการทัศนคติต่ออาหาร และพฤติกรรม การบริโภคอาหารที่ส่งผลต่อภาวะโภชนาการของบุคลากรกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการระบบอาหารเพื่อโภชนาการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นฤมล ศิลวีศาล. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการปฏิบัติงาน การอบรมเฉพาะทาง ความฉลาดทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมในการทำงาน กับสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยวิกฤตศัลยกรรมหัวใจและทรวงอก โรงพยาบาลตติยภูมิ. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปวีณา ศิริโชติ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามนโยบายลดพุงลดโรคด้วยหลัก ๓ อ.

ของบุคลากรโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต
สาขาการพัฒนาศุภาพชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

มณีรัตน์ ช่างไม้. (2561). คุณลักษณะส่วนบุคคลและสุนทรียทักษะผู้นำที่มีต่อการปฏิบัติงาน
ตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัด
ขอนแก่น. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ลักษณาพรรณ แก้วมูลสุข. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการบริหาร
จัดการภาครัฐของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น.
การศึกษาระดับปริญญาสาธารณสุขศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศิราณี เสนานุช. (2560). แรงจูงใจที่มีผลต่อสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติใน
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดเลย. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ,
10(1), 66-75.

ผู้เขียน

วຈິນී จงจิตร

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช

ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช

จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

E-mail : wajinee@hotmail.com